

Motion till riksdagen

1989/90:Ju406

av Elisabeth Persson (vpk)

Rättsväsendets kompetens beträffande sexuella övergrepp mot barn

---

Sexuella övergrepp mot barn har först under det senaste decenniet på allvar börjat uppmärksammas i vårt land. Handläggningen av anmälda eller misstänkta fall har oftast visat sig vara bristfällig inom såväl sjukvården, socialtjänsten som polisen. Bristande kunskaper om barn, barns behov och barns sätt att reagera på sexuella övergrepp i olika utvecklingsstadier kan förklara en del av bristerna i handläggningen. Bristande inkänning eller oförmåga att identifiera sig med barnen lika mycket som med vuxna är otvivelaktigt andra viktiga faktorer i sammanhanget. Fallen är också relativt sällsynta både i hälso- och sjukvårdens och i socialtjänstens verksamhet av vilket följer att handläggarna sällan får någon större erfarenhet av svårigheter eller fallgropar i utredningarna och vad som är viktigt att utreda.

I många län har centrala och lokala samarbetsgrupper inrättats med syfte att införa goda handlägningsrutiner och förbättra samarbetet mellan socialtjänst, sjukvård, polis och åklagare.

Enligt Brottsförebyggande rådet leder endast c:a en tredjedel av alla anmälda fall till åtal och en femtedel till fällande dom.

Men omfattningen av sexuella övergrepp mot barn är betydligt större än antalet fällande domar. Den faktiska verkligheten speglas inte i domsluten. De flesta förövare går fria. Benägenheten att anmäla misstänkta fall är låg. Sannolikt bidrar erfarenheten att fyra av fem förövare frikänns till att öka tveksamheten att anmäla.

Att så många frias beror i de flesta fall på att åklagare inte kunnat få fram tillräckligt många bevis eller indicier eller också på att åklagare och domstolar inte ansett tillgängliga bevis eller indicier tillräckligt hållbara för en rättslig prövning. Detta är naturligtvis avhängigt av åklagarnas och domstolarnas kompetens i frågan.

En hög kompetens vad gäller fall av sexuella övergrepp mot barn innebär att åklagaren vet vilken typ av bevis eller indicier man bör leta efter, vilka experter som är värdefulla att engagera, vilka fallgropar som är vanligast osv. Men framför allt handlar det kanske om att rätt värdera barns och vuxnas utsagor. Här räcker det inte alltid med teoretiska kunskaper, eftersom vi alla påverkas så kraftigt av våra egna tidigare erfarenheter och känslor. Inte minst påverkas vi av vår uppfostran som alltför ofta gått ut på att lära oss att vuxna har rätt och barn har fel.

Denna omedvetna känsla för vi ofta med oss upp i vuxen- och yrkeslivet och den kan spela oss spratt i våra försök att vara objektiva.

Både åklagare, domare och nämndemän måste ges möjlighet till adekvat handledning och utbildning i dessa frågor.

Alla erfarenheter visar också hur lätt barns intresse kommer i kläm när barnärenden hanteras samtidigt med vuxenärenden.

Inom sjukvården, socialtjänsten och polisen försöker man nu alltmer sträva efter att det ska vara ett begränsat antal utvalda personer som handlägger misstänkta fall av sexuella övergrepp för att garantera största möjliga kompetens och erfarenhet.

Samma sak bör eftersträvas inom åklagar- och domstolsväsendet enär handläggningen där lika ofta är av livsavgörande betydelse för det utsatta barnet.

Barn är ur alla synvinklar vår svagaste och mest utsatta befolkningsgrupp. Med hänsyn till barnens skyddslöshet bör stora insatser göras för att de ska handlägga och döma i fall som rör sexuella övergrepp mot barn ska ha särskild kompetens för detta.

Hemställan

Mot bakgrund av det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär åtgärder i enlighet med vad i motionen anförts för att förbättra åklagar- och domstolsväsendets kompetens vad beträffar problematiken i samband med sexuella övergrepp mot barn.

Stockholm den 24 januari 1990

Elisabeth Persson (vpk)

Mot. 1989/90

Ju406